

V tomto čísle nájdete:

- Ako ďalej, pani doktorka?
- História obce Ľubľa – pokračovanie
- Niečo zo života pekárne...
- Eurofondy, tak často skloňované slovo...
- Mamičky v Ľubeli dobrým príkladom pre svoje deti
- Naše ZDRAVIE

Ľubel'ské noviny prvé v roku 2008 sa svojím obsahom viažu na udalosti prvého štvrťroka tohto roku.

Obecné zastupiteľstvo na svojich zasadnutiach schválilo rozpočet obce na rok 2008 ako vyrovnaný vo výške 17 234 000,-Sk. Z toho predpokladané výdavky na Základnú školu činia 7 564 000,-Sk, na Materskú školu, školskú jedáleň a šk. klub detí 2 400 000,-Sk.

Za najpodstatnejšie z hľadiska ďalšieho rozvoja obce považujem spracovanie projektov pre možnosť získania prostriedkov z Eurofondov, na tento rok sa v rozpočte počíta s čiastkou 400 000,-Sk, ide o dopracovanie projektov pre základnú školu, prestavbu verejného priestranstva v strede obce a vybudovanie miestnej komunikácie „Trstica“, multifunkčného ihriska, ako aj ďalších podľa predkladaných výziev.

Okrem nákladov na plnenie samosprávnych funkcií obce a zabezpečovanie bežných výdavkov spojených s chodom obce s najväčšími výdavkami sa počíta: miestna komunikácia Trstica – 635 000,-Sk, cintorín Zemianska Ľubľa oplotenie – 100 000,-Sk, preložka el. prípojky Dom smútku 100 000,-Sk. Nie zanedbateľné sú poplatky za energie – ročne do 400 000,-Sk, za uloženie komunálneho odpadu 250 000,-Sk. Vzhľadom na niektoré nepredpokladané akcie v roku 2007 (napr. lokalita cintorín, odkanalizovanie lokality Niže psa), ako i splácanie dlžobý za miestne komunikácie časť neuhradených faktúr vo výške približne 700 000,-Sk, prešlo do výdavkovej časti roku 2008. V priebehu prvého štvrťroka tieto výdavky boli uhradené.

Považujem za potrebné vyjadriť sa k situácii, ktorá nastala zmenou miesta prevádzkovania zdravotníckych služieb všeobecnou obvodnou lekárkou v Ľubeli. Od marca 2008 lekárka uvoľnila priestory zdravotného strediska a svoju ordináciu zriadila v iných priestoroch.

Dôvod odchodu lekárkou oznámený nebol. Aj keď si uvedomujeme, že priestory zdravotného strediska postupne budú potrebovať rôzne opravy, ordinácie spĺňajú všetky podmienky z hľadiska hygieny a sú porovnateľné s bežným štandardom v našom okrese.

Priestory, v ktorých dnes ordinuje považujem za nevyhovujúce, čo potvrdzujú aj mnohé sťažnosti občanov. Riešenie vidíme jednoduché. Chceme, aby miesto všeobecného obvodného lekára bolo v Zdravotnom stredisku, tak ako to bolo určené v Rozhodnutí Žilinského samosprávneho kraja. Prednostne aj touto cestou tieto priestory ponúkame späť MUDr. Elene Hrbčovej.

Žiaľ, musím konštatovať, že aj naďalej pretrvávajú problémy s voľným pohybom psov na verejných priestranstvách. Deje sa tak aj napriek mnohým upozorneniam a niekedy sa to javí ako skúška akým spôsobom zareagujeme. Bol by som rád, keby sme sa pochopili ako slušní ľudia, veď riešenie cez sankcie je to posledné riešenie.

Podobne chcem apelovať predovšetkým na rodičov. Stalo sa módou vyvracať kontajnery na separovaný odpad, stále sa stretávame s množstvom rôznych foriem vandalizmu a ničenia obecného či súkromného majetku. Predovšetkým rodičia by mali vedieť, kde sú ich deti večer a čím sa zaoberajú.

Vážení občania snažil som sa informovať a zaujať stanovisko aspoň k tým najaktuálnejším otázkam. K tým ďalším nabudúce.

PhDr. Milan Kubík
starosta obce

Ako ďalej, pani doktorka?

V posledných dňoch v našej obci dominuje otázka odchodu pani doktorky Hrbčovej zo Zdravotného strediska a čo bude ďalej s voľnými priestormi. V úvodníku Ľubel'ských novín sa k tejto téme vyjadril aj pán starosta, a ja som požiadala o vyjadrenie aj priamo zainteresovanú MUDr. Elenu Hrbčovú, ktorá mi odpovedala na pár otázok.

Aké boli dôvody Vášho odchodu zo zdravotného strediska?

Bolo to moje osobné, teda súkromné rozhodnutie, že pôjdem do cirkevných priestorov. A to aj s ohľadom do budúcnosti, pretože sa počítá s celkovou rekonštrukciou, pričom by sa malo vytvoriť sociálne zariadenie pre starých ľudí. To je vízia do budúcnosti a malo by sa to realizovať v spolupráci so Slovenským Červeným Krížom. Uvidíme, či sa nám to podarí. Tie okolnosti môjho odchodu sa trochu urýchlili, ale je to moje súkromné rozhodnutie. A na druhej strane, skôr som stála pred otázkou, či neriešiť ambulanciu v meste, tak ako to urobili mnohí kolegovia. Ale už som tu 18 rokov, tak v tomto asi nezvíťazil celkom rozum, lebo asi by bolo jednoduchšie mať jednu ambulanciu v meste, lebo sú väčšie náklady prevádzkovať dve ambulancie. A v tomto ohľade zvíťazil cit, keďže ako som spomínala, že som tu už 18 rokov a s mnohými ľuďmi mám aj taký bližší, priateľský alebo rodinný vzťah.

Aké ste mali podmienky v zdravotnom stredisku v porovnaní s terajšími priestormi v cirkevnej budove?

Priestory v zdravotnom stredisku sú väčšie v porovnaní s cirkevnou budovou. Treba to aj tak povedať, že je to budova stará, že by tam boli treba väčšie zásahy, čo sa týka interiéru. Lebo boli tam len urobené úpravy, ktoré som si ja alebo moje kolegyně dali urobiť, či už vybielenie alebo podlahy. Ale asi celú budovu by bolo treba zrekonštruovať, lebo to každý vidí. Ja beriem, že momentálne v obci na to nie sú peniaze. Ale teraz som išla síce do menších priestorov, ale podľa zákona vyhovujú priestory aj rozmerovo. Ja som do týchto priestorov musela veľa investovať, musela som dať urobiť stierku, obklady, podlahy, nakúpiť nové dvere.

Už odzneli hlasy, že priestory vo farskej budove sú malé. Myslíte si, že toto občanom prospeje?

Áno, ľudia hovoria, že čakáreň je malá, ale aby sa aj toto doriešilo, všade sa už prechádza na lístkový a objednávací systém. Jednu vec sme už urobili, že pre L. Kľačany budeme ordinovať pondelky poobede, že prídu o pol jednej autobusom a o pol druhej môžu ísť naspäť. Tým sa vlastne predíde tomu, že by chodili ráno a potom museli ísť pešo naspäť. A v druhom rade, zrejme budeme zvažovať objednávací systém ako je všade, teda, že budeme objednávať chronických pacientov a na predpis liekov určité dni, samozrejme akútnych pacientov kedykoľvek. Ale musím zdôrazniť, že toto je len dočasné riešenie, s tým, že je predpoklad, že sa bude prerábať celá budova, ako som spomínala, teda aj priestory ambulancie sa budú určite nanovo prestavovať a plánujem tam urobiť aj nejakú rehabilitáciu. Takže bude to mať iný charakter.

Aké ste dostali podmienky zo strany cirkvi?

Je to moje osobné rozhodnutie, ktoré mi vyhovuje. Mám podpísanú zmluvu s cirkvou, vie o tom otec biskup, pán dekan z Lipt. Mikuláša a nájom platím na účet cirkvi.

A ako to bolo so sťahovaním? Údajne sa aj nejaké skrine na dvore pred farskou budovou pílili?

Ja som si zabezpečila auto. Veci, nábytok, ktorý sa predtým dovezol z L. Kľačian, sa odviezol naspäť do Kľačian. A ďalej tam zostali staré zhnité veci, s ktorými sa jednoducho nič nedalo robiť, len ich zničiť. A ešte som musela zaplatiť chlapom z Kľačian za to, že to zničili a že to odviezli a urobil sa poriadok. Ja som si tam musela dávať novú stierku, elektriку a iné veci, ale samozrejme, že ja si to neodnesiem a ostane to pre tú cirkev – tri miestnosti, ktoré sú elegantne zrekonštruované.

Veľ a ľudia sa pýta, že ak by sa realizovalo v cirkevnej budove to sociálne zariadenie, že či zostane zachovaná kaplnka.

Mne je sociálna otázka veľmi blízka, tak som volila, že by bolo vhodné niečo pre tieto obce na okolí urobiť. A tým, že pán farár odišiel do Lipt. Kľačian, tak tá budova by len chátrala. Ale toto je opäť nepochopenie. Keď sa tá kaplnka začala budovať, začal to pán farár Štang, tak viem koľko nepriateľov si urobil, s koľkými ľuďmi prišiel do osobného konfliktu, ja som to s ním prežívala a bola som pri zakladaní kaplnky. Čiže je to moja srdcová záležitosť, aby tá kaplnka v Ľubeli zostala. A ak sa získajú prostriedky na realizáciu spomínaného sociálneho zariadenia, tak je možnosť tú kaplnku obnoviť a skrášliť.

Do akej doby predpokladáte s realizáciou toho zariadenia?

To sa nedá teraz povedať, lebo to je všetko závislé na tom, ako nám schvália projekty. A nie som v tom zainteresovaná len ja, samozrejme, že aj Červený Kríž, ktorý je nezisková organizácia, čiže má možnosť získať prostriedky z fondov EÚ.

Ďakujem Vám za rozhovor!

Eurofondy, tak často skloňované slovo...

V preambule Rímskej zmluvy, ktorú v roku 1957 pri vzniku Európskeho spoločenstva podpísali jeho zakladajúce štáty, sa uvádza, že spoločenstvo sa bude usilovať o znižovanie ekonomických rozdielov medzi regiónmi a sociálnymi skupinami podporou zaostávajúcich a znevýhodnených regiónov. Nástrojmi takto definovanej regionálnej politiky sa stali spomínané štrukturálne fondy. Prvé dva, Európsky sociálny fond a Európsky poľnohospodársky, rybnícky a garančný fond, boli založené v roku 1958 ako rezortné fondy, Európsky fond regionálneho rozvoja bol vytvorený o 17 rokov neskôr, v roku 1975 s cieľom pridelenia časti príspevkov členských štátov do rozpočtu chudobnejších krajín. Základ kohéznej politiky zameranej na odstránenie prekážok na jednotnom trhu pre znevýhodnené štáty položil Jednotný európsky akt prijatý v roku 1986.

Európska rada v Berlíne v marci 1999 zreformovala štrukturálne fondy a upravila fungovanie Kohézneho fondu. Na tieto nástroje vyčlenila celkom 213 miliárd EUR. Spomínaných 213 miliárd EUR bolo dostupných v rokoch 2000 až 2006 na zlepšenie ekonomickej situácie znevýhodnených regiónov, oblastí so zvláštnymi hendikepmi a ohrozených spoločenských skupín. Tieto prostriedky predstavovali viac ako 35 % rozpočtu Európskej únie a pochádzali najmä z bohatších členských štátov. Príspevky do fondov vzrástli za posledné desaťročie až štvornásobne a ich použitie pomáha nielen samotným prijímateľom pomoci, ale aj ich prispievateľom. Bohatsie krajiny totiž môžu profitovať z nových investičných príležitostí a z ekonomického a technologického transferu know-how do slabších regiónov.

Na roky 2007 až 2013 je pre SR vyčlenených 11,45 miliardy EUR. Na obdobie rokov 2004 - 2006 to bolo 1,56 miliardy EUR. Projekty podporované z Kohézneho fondu sa realizujú v priemere 5 až 7 rokov, projekty podporované zo štrukturálnych fondov 1 až 2 roky. V prípade aktuálneho programovacieho obdobia sa však všetky uvedené programy budú realizovať v rokoch 2007 - 2013. Posledné projekty musia byť schválené koncom roku 2013. Ich platby však pravdepodobne budú môcť pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.

Štrukturálne fondy finančne podporujú viacročné programy regionálneho rozvoja, ktoré pripravujú regióny, členské štáty a Európska komisia. Nie sú teda určené na financovanie individuálnych projektov. Vo všeobecnosti môžu byť prijímateľmi pomoci rozpočtové a príspevkové organizácie, samosprávne orgány, mestá a obce, neziskové mimovládne organizácie a v určitých prípadoch aj podnikateľské subjekty.

Konečný prijímateľ pomoci je zodpovedný za prípravu návrhu projektu, za podanie žiadosti o finančný príspevok a za konečnú realizáciu projektu v prípade jeho schválenia. Podstatou poskytovania pomoci zo štrukturálnych fondov je princíp refundácie, čo v praxi znamená, že prostriedky nie sú prijímateľovi vyplácané vopred, ale až na základe uhradených účtovných dokladov potvrdzujúcich realizáciu projektu. Výnimku predstavujú projekty podporované z Európskeho sociálneho fondu v prípadoch, že konečným prijímateľom je subjekt z verejného sektora. V prípade projektov podporovaných zo štrukturálnych fondov je teda potrebné zabezpečiť kofinancovanie z národných zdrojov, ktoré tvoria verejné prostriedky (štátny rozpočet, rozpočet VÚC, obce, a pod.) a prostriedky konečného prijímateľa pomoci.

Základnými programovými dokumentmi, ktoré určujú prerozdelenie prostriedkov zo štrukturálnych fondov určených pre Slovenskú republiku na realizáciu zámerov v programovom období 2007 – 2013, sú: Národný strategický referenčný rámec a Operačné programy. Ale o tom už v ďalšom čísle...

História obce Ľubeľa (pokračovanie)

Hospodárenie zemanov na svojich pozemkoch bolo mnohokrát neľútostné. Svedčia o tom viaceré sťažnosti poddaných z Ľubele na to, že ich zemepáni vyháňajú z usadlostí, či na to, že im nedovoľovali rúbať drevo v komposesorátnych lesoch. V roku 1826 sa dokonca poddaní sťažovali pred župou, že si dali do urbáru zapísať väčší počet poddanských usadlostí, ako v skutočnosti existovalo, čo pre poddaných zvyšovalo daňové, ale aj pracovné zaťaženie.

V horách v okolí Ľubele, Dúbravy, ale aj v okolí obchodnej cesty do Ľupče a Ružomberka zbýjal na začiatku 19. storočia zbojník, pochádzajúci z Ľubele, jeho podrobný popis vydala v roku 1816 Liptovská stolica a vypísala na jeho chytenie odmenu. V roku 1829 stáli v Liptovskom Mikuláši posledného zbojníka Mateja Tatarku. Účty za chytenie Tatarku vo svojom chotári predložila v roku 1830 Liptovskej župe Ľubeľa.

Detrichovci v Ľubeli postavili v 18. storočí mlyn. Pri mlyne pracovala ešte v 19. storočí valcha na úpravu súkna. Mlyn Detrichovci od začiatku 19. storočia prenajímali.

V roku 1831 postihla celý Liptov a iné oblasti Uhorska dovtedy nevídaná epidémia cholery. Už pred vypuknutím epidémie v Liptove bolo 15. júla 1831 vydané krajinské nariadenie, ktoré malo zamedziť šírenie cholery. V mestách boli ustanovení komisári, ktorí mali dozor nad prichádzajúcimi z Haliča a stolíc postihnutých epidémiou. Zvláštny dozor mali nad skupinami, ktoré žili kočovným životom, ako napríklad žobráci Rómovia či Židia, a mali prísne zakázané premiestňovať sa. Ak by sa však aj napriek tomu vyskytli skupiny, ktoré by príkaz porušili, mali byť takéto jedinci na 20- 42 dní uzavretí vo zvláštnych kolibách až do ich presunu do stolice alebo krajiny, odkiaľ prišli. Podozrivé prípady chorôb sa mali okamžite hlásiť lekárom. Obce sa mali zaopatriť príslušnými liekmi a v každej malo byť vyčlenené miesto pre zhromažďovanie chorých na ich potrebné ošetrovanie.

Cholera sa v Liptove prejavila prvýkrát 25. júla 1831 a trvala až do 15. januára 1832. V týchto rokoch v Liptove žilo spolu 75 957 ľudí. Podľa dobových štatistík počas epidémie ochorelo spolu 12 494 ľudí, z ktorých 4 508 zomrelo. V Kráľovskej Ľubeli z 567 obyvateľov v roku 1831 od 4. septembra ochorelo 137 ľudí, z ktorých 39 zomrelo. V Zemianskej Ľubeli zo 471 obyvateľov od 6. septembra ochorelo 108 ľudí a zomrelo 42. Spolu v Ľubeli zomrelo 81 ľudí.

Revolučné udalosti rokov 1848- 1849 zasiahli aj obyvateľstvo Ľubele. V roku 1849 Liptovská stolica vyšetrovala obyvateľov Ľubele, ktorí v opojení revolúciou olúpili miestneho Žida- krčmára. Ružomerská sedria dala 25. augusta 1849 uväzniť horára z Liptovských Kľačan Jána Mráza, ktorý v spolupráci s Karolom Melekom a obyvateľmi

Ľubele za odmenu chytili G. F. Belopotockého a odovzdali ho maďarským úradom. O mesiac horára prepustili na slobodu s tým, aby „peniaze krevnie, 20 florénov v striebre... do cassi sirotskej oddau“.

V druhej polovici 19. storočia pôsobil v Kľačanoch do roku 1873 farár František Sabinovský a od roku 1873 pôsobil vo farnosti svätej Alžbety farár Štefan Mathész. Počas jeho neprítomnosti ho krátko zastupovali administrátori Karol Stošík, Eduard Školský, Karol Kučera a Andrej Borodič. V roku 1901 odišiel Štefan Mathész do penzie, zomrel 3.1.1909.

Na začiatku 20. storočia, v roku 1908 žilo v Zemianskej Ľubeli 531 katolíkov, 15 evanjelikov, 15 židov a 40 osôb sa nehlásilo k žiadnemu vierovyznaniu. V Kráľovskej Ľubeli žilo 791 katolíkov, 39 evanjelikov, 12 židov a 60 osôb bez vyznania. V celej farnosti svätej Alžbety, kam patrili okrem Ľubele aj Kľačany, Dúbrava, Fiačice a Gôtovany, žilo 2742 katolíkov, 617 evanjelikov, 48 židov a 222 osôb bez vyznania. Farárom v Kľačanoch bol v rokoch 1901- 1913 František Urvay. Pošta sa nachádzala v Kráľovskej Ľubeli, najbližšia telegrafná stanica bola v Liptovskej Teplej.

Počas prvej svetovej vojny padlo na rôznych bojiskách, či na následky zranení po príchode domov 18 mužov z Ľubele, a to: Adam Budvesel, Ondrej Budvesel, Adam Ferianc, Adam Gejdoš Šeďo, Pavol Gejdoš, Adam Gregor, Bedrich Gôth, Ondrej Humený, Adam Jaško, Matej Jaško, Matej Kubík Pílus, Juraj Jaško, Michal Sidor, Ján Sopko Ših, Adam Švec Guník, Móric Teichner, Juraj Viga a Ján Vrbenský. Od polovice 19. storočia existovala rímsko- katolícka škola aj v Ľubeli. Mená učiteľov v 19. storočí nie sú známe. V roku 1900 si postavili novú drevenú budovu jednotriednej školy. Prvým učiteľom bol tunajší roľník Adam Bubniak Dipko, neskôr tu učili Ján Bubniak Danko, Karol Dérer, Ondrej Gerát, Mária Jančiová Hopkovie. V roku 1912 v škole učil Alexander Smrekovský. V roku 1913 bola postavená nová drevená budova školy, pretože pôvodná budova nevyhovovala po kvalitatívnej ani po kapacitnej stránke. V roku 1925 prišiel do Ľubele učiť kvalifikovaný učiteľ Serafín Kubík, ktorý tu ostal učiť ako pomocný učiteľ až do roku 1933. V roku 1932 bola škola trojtriedna. Na čele stál správca- učiteľ Ambróz Lukáč, ktorý sem prišiel v roku 1931 a 248 žiakov vyučoval v spolupráci s výpomocným učiteľom Severínom Kubíkom. V roku 1933 bola zriadená štvrtá trieda a postupne boli obsadené tretie a štvrté učiteľské miesto. V roku 1944 bola škola už štvortriedna a navštevovalo ju 200 žiakov. Na čele stál riaditeľ školy a učiteľ v prvej triede Ambróz Lukáč, v druhej triede učila Libuša Tatranská, v tretej Mária Halušková a v štvrtej triede Alexander Radimírsky. Rímsko- katolícka škola v Ľubeli existovala do roku 1945, kedy bola pretvorená na Národnú školu.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Stalo sa...

Katarínska zábava

Už druhý ročník Katarínskej zábavy zorganizovali členky Únie žien Slovenska v Lubeli. Akcia bola veľmi úspešná. A účastníci? Odchádzali spokojní a tešia sa na ďalší ročník. Na záver bodka od organizátorov: „Boli ste super. Už sa tešíme, ako Vás zabavíme v novembri 2008, a už vieme teraz, že to bude týždeň pred Katarínou.“

Prijatie jubilentov

Dňa 5. decembra 2007 sa uskutočnilo prijatie jubilentov starostom obce. Zúčastnilo sa na ňom 14 jubilentov vo veku 70, 80 a 85 rokov. Jubilantom sa prihovoril starosta obce a hosť MUDr. Elena Hrbčová.

Divadelné predstavenie Linka dôvery

Na 1. sviatok vianočný Ľubel'ské Ochoťnícke Divadlo K. O. Urbana odohralo v premiére komédiu od Ivany Vadlejchovej – Linka dôvery. Publikum sa dobre pobavilo a dobrá partia hercov má už za sebou 12 repríz a pred sebou ešte mnoho vystúpení, medzi inými aj na divadelnom festivale Festeátro v Častej.

Disko – vo veľkom štýle

Už sa stalo tradíciou, že po divadelnom predstavení na vianočné sviatky pripravuje Janko Urban disko vo veľkom štýle. Nebolo to inak ani v decembri minulého roku. Dobrá reklama, dobrá účasť, dobrá zábava, výborné osvetlenie. Myslím si, že si mladí prišli na svoje, každý z účastníkov si našiel svoj žáner hudby, lebo tých sa počas noci vystriedalo niekoľko.

Majstrovstvá Liptova v stolnom tenise - 6.1.2007

V nedeľu 6.1.2008 sa v telocvični ZŠ uskutočnili Majstrovstvá Liptova v stolnom tenise jednotlivcov. Akciu

usporiadal z poverenia okresného stolnotenisového zväzu domáci Obecný stolnotenisový klub Ľubel'a. Na podujatí sa zúčastnilo 34 hráčov z desiatich klubov – ŠKST Ružomberok, SCP Ružomberok, Partizánska Ľupča, Ľubel'a, Dúbrava, Bobrovec, Ilanovo, Liptovský Mikuláš, Smrečany a Jamník. Podujatie otvoril starosta obce PhDr. Milan Kubík, ktorý vo svojom prejave privítal všetkých zúčastnených, poprial im veľa úspechov na športovom poli aj v osobnom živote a v týchto zápoleniach príjemný športový zážitok. Súťažilo sa v dvoch kategóriách – dvojhra a štvorhra mužov. Víťazom a Majstrom Liptova na sezónu 2007/2008 sa nečakane ale úplne zaslúžene stal Libor Budvesel, odchovanec domáceho klubu a v súčasnosti hráč ŠKST Ružomberok. O tretie miesto sa podelili porazení semifinalisti Marián Prochádzka z ŠKST Ružomberok a František Dlutko z SCP Ružomberok.

Z domácich hráčov si najlepšie počínal Mário Humený, ktorý sa ako jediný dostal medzi najlepšiu 16-ku, kde stroskotal na neskoršom finalistovi Ľ.Tužinskom. Vo štvorhre sa hralo priamo KO systémom a tu už tých prekvapení toľko nebolo. Z domácich hráčov sa medzi poslednú 8-ku dostala dvojica Ladislav Kandra/Mário Humený, ktorých zastavili až bronzoví medailisti Tužinský/Pilarčík. Na záver turnaja boli vyhlásené výsledky jednotlivých kategórií. Ich víťazom budú tento turnaj pripomínať poháre a ostatným medailistom diplomy.

Detský karneval

Cesty mnohých detí tunajšej základnej a materskej školy viedli 3. februára 2008 do kultúrneho domu, aby sa od 14. hodiny aspoň na chvíľu ocitli v kostýme niektorej rozprávkovej či inej bytosti. Konal sa totiž detský karneval, ktorý už tradične pre svoje deti zorganizovala Rada rodičov pri ZŠ s MŠ v Lubeli. Kultúrny dom oživila takmer stovka pestrých karnevalových masiek, ktorým do tanca vyhrával DJ Riko. V prestávkach boli pre deti pripravené súťaže, účasti v ktorých sa nevyhli ani mnohí rodičia či starí rodičia. Masky sa tešili z vecných cien, ktoré darovali rôzni sponzori a Rada rodičov. Každé dieťa v karnevalovom kostýme si odnieslo aj sladkú odmenu. Karneval pokračoval voľnou zábavou a dobrou náladou až do večerných hodín, kedy unavené deti odišli načerpať nové sily na nasledujúci školský deň a v noci určite snívajú o ďalšom karnevale...

Stalo sa...

Fašiangová bursovačka

Po piatich rokoch "dostali" bursovačku opäť Lubeľkí divadelníci. 2.2.2008 o 8:00 hod. vyrazili do ulíc Lubele a bavili ľudí v poslednú fašiangovú sobotu. Aj keď bol tohtoročný fašiang veľmi krátky, zhostili sa úlohy perfektne. Kopec masiek, výborná hudba, perfektné zákulisie kuchárov, posedenie pod altánkom u Hrbatých prispelo k výbornej atmosfére v perfektnom kolektíve. Dobrú náladu nepokazilo ani daždivé počasie a zábava pokračovala v "karovej" do neskorých hodín.

Pochovávanie basy 2008

To, že tohtoročný fašiang bol najkratší za posledné obdobie vôbec nepoznačilo úroveň a obsah tohtoročného

galaprogramu. Prichádzajúcich po ročnej odmlke vítali spevom a tancom vo vestibule deti miestnej ZŠ. Program sa za normálnych okolností začína tým, že konferencier ho otvorí, no tohto roku to nebola pravda. Začiatok bol poznačený vpádom tlupy cigáňov do Kultúrneho domu. Potom už konferencier otvoril program a zábava pokračovala. Po programe tradične prišiel na javisko poďakovať starosta obce a potom sa už roznášali sľúbené fánky a čaj s rumom. O „šenk“ sa tohto roku starali Sekcia žien sociálnej demokracie v spolupráci s Jednotou dôchodcov a do taktu vyhrával DJ Janko Humený. Tanečná zábava pokračovala až do polnoci a preplnená sála Kultúrneho domu v Lubeľi dala za pravdu, že takéto akcie sa poriadat' oplátí.

Zápis prvákov do školy

Dňa 7. februára 2008 sa uskutočnil v ZŠ s MŠ Lubeľa zápis prvákov. Zapísaných bolo 16 nových prvákov z toho 5 dievčat. Títo noví žiaci zasadnú do lavíc v školskom roku 2008/2009. Naša redakčná rada im praje veľa chuti do učenia, veľa nových kamarátov a nových zážitkov. Budúci prváci a rodičia držíme vám palce!

Veľkonočná zábava starostu obce

Na Veľkonočnú nedeľu sa Kultúrny dom v Lubeľi stal miestom zábavy, ktorá bola zorganizovaná pod patronátom starostu obce. Hoci sála kultúrneho domu nepraskala vo švíkoch, tí, ktorí sa chceli zabaviť, si určite prišli na svoje. Pri vstupe každého účastníka privítal starosta obce PhDr. Milan Kubík, ktorý neskôr aj zábavu otvoril krátkym príhovorom a poprial zúčastneným príjemnú zábavu. Táto určite príjemná bola, nakoľko sa celá noc niesla v komornej, priam rodinnej atmosfére. Do tanca hral DJ Janko Humený a dokázal splniť aj individuálne priania o zahratie konkrétnej piesne. O polnoci sa losovala tombola, v rámci ktorej sa šťastlivci tešili z viac ako dvoch desiatok cien. Keďže losovanie tomboly sa skončilo už na Veľkonočný pondelok, niektorí muži túto skutočnosť využili a v tanci vyoblievali dámy. Dúfajme, že oblievačka prispeje k ich krásne a zdraviu, aby sa na budúci rok mohli zúčastniť plesu starostu obce Lubeľa.

2. ročník Lesníckych dní

Dňa 9.5.2008 pri príležitosti 2. ročníka Lesníckych dní sa uskutočnila v areáli ZŠ výsadba vzácnych drevín: limby, kosodreviny a smrekovca. Ide o akciu pod názvom Stromy poznania, ktorú pripravili Lesy SR v spolupráci s Ministerstvom školstva SR. Cieľom akcie je budovanie školského arboréta priamo v areáloch škôl.

Deň matiek

Výstava izbových a balkónových kvetín vypestovaných žiakmi a zamestnancami školy sa uskutočnila dňa 11. 5. 2008 pri príležitosti Dňa matiek. V triedach na 1. stupni sa konali besiedky venované matkám.

Výročné schôdze

V posledných mesiacoch sa uskutočnili výročné hodnotiace schôdze nasledovných organizácií: Sekcia žien sociálnej demokracie, Jednota dôchodcov, Slovenský zväz záhradkárov, Miestny spolok Slovenského Červeného Kríža.

Výstup na Sinú

Ako už býva zvykom, aj tento rok, sa na prvú májovú nedeľu vybrali turisti z turistického oddielu TuristClub Lubefa na Sinú, čím oštartovali tohtoročnú sezónu výstupov. Ale tento rok ich po úspešnom výstupe čakal aj fajný guláš.

Mamičky v Ľubeli dobrým príkladom pre svoje deti

V mesiaci marec mi napadla myšlienka pokúsiť sa zorganizovať cvičenie matiek, ktoré sú na rodičovskej dovolenke so svojimi deťmi. Priznám sa, že skúsenosti s takýmto cvičením som mala len teoretické. Pred prvým stretnutím, ktoré bolo 8. 4. 2008, som mala trému a obavy, ako to dopadne.

Pri cvičení používame rôzne pomôcky / švihadlá, kužele, debny, fit lopty, lavičky/. Športové aktivity sú prispôbené veku detí. Deti tancujú, tleskajú, podliezajú, kotúľajú sa, preskakujú, prechádzajú. samozrejme za asistencie svojich mamičiek. Vekové rozpätie detí je od 1 do 5 rokov.

Každému z čitateľov by som priala vidieť spokojné oči detí. Ich radosť z vecí, z ktorých sa my dospelí už nevieme tešiť. Je super aj zo strany mamičiek, že si vedia zorganizovať svoj čas tak, aby mohli pondelok od 15 do 16 hodiny stráviť so svojimi deťmi trocha netradične.

Najprv si zaspievame...

...a potom zatancujeme

Niečo zo života pekárne...

V tomto čísle sa Vám pokúsim priblížiť život, ktorý pulzuje za stenami pekárne nachádzajúcej sa v našej dedine. Sama by som toho veľa nenapísala, preto som poprosila o pomoc pána Šmitalu. Dohodla som si s ním stretnutie, pripravila som si pár otázok, zastrúhala ceruzku a nabitá zvedavosťou som navštívila pekáreň. Mimochodom v priestoroch som bola aj ja prvý raz.

Pán Šmitala, kedy ste začali podnikat' práve v tejto oblasti a prečo v Lubeľi?

Študoval som v Bratislave chémiu a po skončení štúdia som začal podnikat' v tomto v odbore.

A prečo v Lubeľi? No, do Lubele som prišiel v marci roku 2000 a prevádzka bola rozbehnutá. Rozbehol ju pán Kvašnica.

Koľko máte zamestnancov?

V pekárni pracuje 20 ľudí.

Práca v pekárni je dosť náročná a vo väčšej miere zamestnávajú ženy. Otvorene sa opýtam, myslíte si, že sú pracovníci vo vašej pekárni dostatočne ohodnotení? Pýtam sa len preto, lebo sa v pekárni dosť často striedajú zamestnanci. Nie je problémom to, že sú slabo finančne ohodnotení?

Máte pravdu, že v pekárni pracujú hlavne ženy. Hlavný dôvod je ten, že chcem, aby naše výrobky boli upečené ako doma. A kto má mať väčšiu zručnosť pri ručnom formovaní pečiva, ak nie ženy?

Čo sa týka ohodnotenia zamestnancov pekárne, vôbec si nemyslím, že sú nedostatočne ohodnotení. Problémom je obmedzený trh práce. Sledujem, koľko zarábajú zamestnanci vo výrobe vo veľkých závodoch v Liptovskom Mikuláši, okrem toho musia dať aj na cestovné, ale to nebudeme rozoberať.

Vážim si robotu, ktorú robia moji zamestnanci, je to práca náročná, ale kde nie je?

Aj pre mňa je náročné zaučať vždy nových zamestnancov, aby vedeli zaobchádzať s novou technológiou.

Dobre, spýtam sa ešte inak. Majú zamestnanci aj nejaké výhody?

Jasné. Zamestnanci, dostávajú stravné lístky, výrobky si môžu zakúpiť za výrazne zlacnené ceny, chlieb za zlomkovú cenu. Samozrejme, že dodržiujeme aj pitný režim. To znamená, že zamestnanci dostávajú minerálne vody.

Čo s nepodarkami?

Prirodzene, že sa nám stane, že sa nejaký výrobok nepodarí, pripáli, nevykysne. Ak máte na mysli nejaké zrážky z platu, nič také nie je. Viete, človek je tvor omylný, a preto robí chyby. Stane sa.

Ako sa práca od roku 2000 zmodernizovala?

Zainvestovali sme do modernizácie, čím sme uľahčili prácu zamestnancom pekárne. Začiatky boli oveľa ťažšie. Denne upečieme 5 000 až 10 000 kusov pečiva.

V roku 2007 sme investovali do pece za 1,5 milióna korún, ktorá je lepšia a kvalitnejšia. Nemusi sa sádzať do pece ručne. Kúpili sme aj nový miešač na cesto, aby bolo cesto ešte kvalitnejšie.

To musím uznať, že chlieb a výrobky z Lubele majú svoju kvalitu a dobrú reklamu. Ako sa Vám to darí?

Je to určite aj tým, že cesto na pečivo necháme nakvasiť a zakladáme si na tom, že pečivo formujú ženy ručne. No a samozrejme, ku kvalite prispela aj modernizácia technológie.

No a čo rožky. Neurazte sa, tie nie sú až také najlepšie.

Máte pravdu. Ani ja nie som spokojný s kvalitou rožkov. Rožky zo Včely sú lepšie. Možno sa mi v budúcnosti podarí odstrániť aj tento problém.

V sobotu v obchode som už veľakrát počula: "no pekáreň v obci a obchody bez chleba!"

Prečo je takýto problém? Vedúce predajní málo objednávajú?

Musím podotknúť, že vedúce predajní v obci za to vôbec nemôžu.

Viete, v týždni pečieme chlieb v noci, ale aj v dopoludňajších hodinách. Čiže my môžeme rozvážať chlieb do predajní aj v popoludňajších hodinách.

V piatok je situácia iná. Pečieme len v noci a prvý rozvoz je o 7⁰⁰ hodine a potom medzi 8⁰⁰ – 9⁰⁰ hodinou. Nám sa už v dopoludňajších hodinách v sobotu neoplatí piecť, lebo obchody sa zatvárajú o 12⁰⁰ hodine.

Raz si pamätám, že sa zaučal nový šofér a chlieb zaviezol niekde inde.

Nechceme zvyšovať produkciu, lebo by sa to odzrkadlilo na kvalite a každý si radšej kúpi čerstvý a teplý chlieb. Pozrite, mliekarne si môžu vyrobiť mlieka a mliečnych výrobkov do zásoby, v pekárni to nejde.

Aké máte plány do budúcnosti?

Hlavne sa udržať. Aj v budúcnosti bude na prvom mieste kvalita našich výrobkov, z čoho vyplýva, že nechceme zvyšovať produkciu. Samozrejme, modernizovať technológiu, čím sa uľahčí práca v pekárni.

Neplánujete otvoriť vlastnú predajňu v obci?

Nie. Už teraz máme problémy s priestormi. A všetky výrobky, ktoré vyrábame sa dajú kúpiť v predajniach v obci.

Veľakrát sa výrobky z pekárne objavujú na rôznych akciách v obci. Bude to aj v budúcnosti?

Samozrejme akcie, ktoré robí obec, veľmi rád podporím našimi výrobkami aj v budúcnosti.

Otvorene poviem, finančne akcie nepodporím. Viete, aj my zápasíme s finančnými prostriedkami.

Ďakujem za rozhovor a prajem veľa do ružova upečeného pečiva!

Naše ZDRAVIE

„Nežijeme preto, aby sme jedli, ale jeme preto, aby sme žili“.

Správna výživa

Správna výživa a vyvážená strava znamenajú optimálny príjem živín a energie a sú súčasťou prevencie civilizačných ochorení, medzi ktoré patria predovšetkým srdcovocievne, onkologické a metabolické choroby (napr. cukrovka). Racionálna, správna a zdravá výživa z hľadiska prísunu energie, stavebných látok a ďalších esenciálnych (nenahraditeľných) živín zabezpečuje fyziologické potreby organizmu, udržiava rovnováhu látkovej premeny, obranyschopnosť organizmu, optimálnu fyzickú a psychickú aktivitu, ako aj správny vývin, dobrý zdravotný stav i dlhý vek.

Nesprávna výživa sa podieľa na vysokej morbidite (chorobnosti) a mortalite (úmrtnosti) osôb predovšetkým v 50. a 60.-tych rokoch života.

Nesprávna výživa sa podieľa na vzniku chorôb ako:

- Obezita,
- Osteoartrózy,
- Hypertenzia (vysoký krvný tlak),
- Malígne (zhubné) nádory,
- Anémia (chudokrvnosť),
- Ateroskleróza (kôrmatenie tepien),
- Choroby tráviaceho systému,
- Poruchy imunity (obranyschopnosti), alergie,
- Osteoporóza,
- Cukrovka a iné.

Požiadavky na potrebu energie a živín závisia od pohlavia, veku, telesnej aktivity, hmotnosti tela a zdravotného stavu.

Všeobecné zásady správnej výživy:

1. **Energia**- energeticky optimálne denné množstvo potravy je také, ktoré udržiava normálnu hmotnosť tela (u osôb s nadhmotnosťou treba dosiahnuť normálnu hmotnosť tela); energia sa vyjadruje v kJ alebo kcal. Pre udržanie telesnej hmotnosti platí, že by mal byť energetický príjem v rovnováhe s energetickým výdajom (**polybovou aktivitou**), pokiaľ tomu tak nie je a príjem je vyšší než denný výdaj energie, potom prichádza k zvyšovaniu telesnej hmotnosti.
2. **Bielkoviny** sú dôležitou stavebnou látkou štruktúrnych a funkčných bielkovín tela. Príjem bielkovín má tvoriť 10-15 % z denného príjmu energie, pričom u mladších osôb majú prevažovať bielkoviny živočíšne a u starších osôb bielkoviny rastlinné.
3. **Tuky**. Konzumácia tukov má tvoriť maximálne 30 % z denného príjmu energie s 1/3 živočíšnych tukov a 2/3 rastlinných, ako aj rybích tukov (olejov). Žiadúci je príjem cholesterolu do 300 mg (nachádza sa len v živočíšnych potravinách). Nahradte plnotučné mliečne výrobky polotučnými variantmi, čím predchádzate riziku zvyšovania hladiny cholesterolu v krvi. S prevenciou kardiovaskulárnych ochorení súvisí tiež preferencia bieleho netučného mäsa a rýb pred červeným mäsom. Ryby by sa mali v jedálnom lístku vyskytovať aspoň 2x týždenne.
4. **Sacharidy** majú tvoriť 55- 60 % z denného príjmu energie, predovšetkým vo forme polysacharidov a len minimálne vo forme jednoduchých sacharidov. Najvhodnejšie sú komplexné polysacharidy, lebo obsahujú aj vlákninu. Nevhodná je konzumácia sladkostí a výrobkov z bielej múky.
5. **Vláknina** má v správnej výžive významné miesto. Má rozpustnú a nerozpustnú formu a jej zdrojom je len rastlinná potrava. Denná potreba je aspoň 30 g, čo znamená 5 až 7 porcií za deň v podobe ovocia, zeleniny a celozrnných výrobkov. (Vláknina má okrem iného aj významné miesto v prevencii nádorových ochorení hrubého čreva). Pozor však na ovocie s vysokým obsahom jednoduchých cukrov (banány, hrozno, hrušky a pod.), konzumujte ho v menšej miere. Vyberajte si celozrnné pečivo namiesto bieleho, a to pre jeho väčší obsah vlákniny, vitamínov a minerálnych látok. Energetická hodnota u pečiva celozrnného ako aj bieleho býva väčšinou rovnaká. Dôležitá je vláknina obsiahnutá v celozrnnom pečive. Strukoviny vďaka obsahu kvalitných bielkovín a veľkému obsahu vlákniny by sa mali na jedálničku vyskytovať minimálne 1x týždenne.
6. **Mikronutrienty (vitamíny a minerálne látky)** sú dôležité na prevenciu degeneratívnych ochorení pohybového systému, porúch obranyschopnosti organizmu a iných chorôb. Ich dostatočný príjem sa zabezpečí konzumáciou pestrej, živočíšnej aj rastlinnej stravy s obsahom vitamínov, najmä A, C, D, E a betakaroténu, ako aj minerálnych látok (vápnik, železo a selén).

... pokračovanie v ďalšom čísle

Rok 2007 v číslach...

Vyseparované druhotné suroviny za obdobie r. 2007 združenia Ekológ

	<i>papier</i>	<i>plasty</i>	<i>sklo</i>	<i>elektr. odpad</i>
Ľubel'a	22 695,68 kg	7 191,68 kg	18 855,04 kg	1 414 kg

Evidencia obyvateľov r. 2007:

Počet narodených:	7
Počet prisťahovaných:	15
Počet odsťahovaných:	9
Počet úmrtí:	14

Počet obyvateľov k 9.5.2008: 1 063

Prijem prostriedkov pre ZŠ s MŠ na rok 2008:

Normatívne prostriedky na základnú školu – **prenesené kompetencie**: 7 564 000,- Sk
/zo štátneho rozpočtu/

Z podielov na výnose dane z príjmov FO – **originálne kompetencie**: 3 067 622,- Sk
/1669 x 1838 = 3 067 622,-/

hodnota koeficientu: 1838

Obec teda dostane na školu a jej zariadenia spolu: 10 631 622,- Sk

V obci sa pripravuje

- v mesiaci jún *Zdravie a krása* - prednáška s kozmetičkou
- v mesiaci jún *výročná schôdza Únie žien Slovenska* 14. 6. 2008
- ukončenie súťaže *Kormanov pohár* - futbal chlapcov od 6 do 13 rokov
- Detská športová olympiáda 28. 6. 08
- Športový deň
- hodnotenie záhrad *O najkrajších 5 záhrad* v obci Ľubel'a
- výstup na Poludnicu
- v mesiaci júl *Vatra zvrchovanosti*
- oslavy SNP

Radi privítame aj Vaše návrhy k obsahu Ľubel'ských novín.

Prajeme Vám krásne chvíle v kruhu najbližších!